

FOSTERHJEM

Her kan du lese litt om hva et fosterhjem er, hvordan man kan bli et, hva som kreves av fosterforeldre og hvordan det økonomisk kan gå opp i en familie som har åpnet opp for å bli en fosterfamilie.

Det gis også informasjon om hvordan man kan bli fosterhjem til mindreårige flyktninger under 15 år.

Hftet er utarbeidet av Oslo Bispedømme april 2016 ved diakon Kirsten M. Aase Finch.
Det meste av informasjonen er hentet fra nettsidene til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet.
Mer informasjon kan du finne under www.bufdir.no

HVA ER ET FOSTERHJEM?

Det finnes ulike typer fosterhjem:

- **Ordinært fosterhjem**

De fleste fosterhjem er kommunale fosterhjem. Det vil si at dere som fosterforeldre har en avtale med og mottar godtgjøring fra den kommunen som har omsorgen for barnet. Som fosterforeldrene vil dere ha den daglige omsorgen for barnet på vegne av barneverntjenesten i kommunen eller på vegne av barnets foreldre (frivillig plassering).

- **Besøkshjem eller avlastningshjem**

Besøkshjem eller avlastningshjem er noe annet enn et fosterhjem. Å være besøkshjem innebærer å ta imot et barn eller en ungdom én eller flere helger per måned. Besøkshjem er et frivillig hjelpetiltak og en støtte til familier med særlig tyngende omsorgsoppgaver. Besøkshjemmet erstatter ikke barnets hjem hos sine biologiske foreldre. Slektinger kan også være besøkshjem.

- **Beredskapshjem**

Noen barn og unge har behov for et fosterhjem med særlige ressurser, kompetanse og erfaring. Beredskapshjem er fosterhjem som på kort varsel kan ta imot barn og unge som er i en akutt situasjon. Som beredskapshjem skal dere ha omsorgen for barnet inntil en annen og mer varig løsning i fosterhjem eller institusjon er funnet, eller til barnet flytter tilbake til foreldrene sine.

Det er ønskelig at beredskapshjem har relevant utdanning og/eller kompetanse. Eksempler på relevant utdanning kan være barnevernspedagog, sosionom, psykolog eller lærerutdanning. Etter en individuell vurdering kan annen formell utdanning, erfaring som fosterforeldre og annen relevant erfaring erstatte dette kravet.

Beredskapshjem må være godkjente som fosterhjem og gjennomføre PRIDE-opplæring.

- **Familiehjem**

Noen barn og unge har behov for ekstra oppfølging. De kan ha utfordringer som gjør at det ikke er noe alternativ å plassere dem i ordinære fosterhjem. I et familiehjem har en av de voksne oppdraget som fosterforelder på heltid.

Familiehjem må ha minimum treårig relevant utdanning på høyskole- eller universitetsnivå (gjelder en av fosterforeldrene). Eksempler på relevant utdanning kan være barnevernspedagog, sosionom, psykolog eller lærerutdanning. Etter en individuell vurdering kan annen formell utdanning, erfaring som fosterforeldre og annen relevant erfaring erstatte dette kravet.

Familiehjem må være godkjente som fosterhjem og gjennomføre PRIDE-opplæring.

HVEM KAN BLI FOSTERFORELDRE?

Ulike barn trenger ulike fosterhjem. Det alle fosterhjem har til felles er at de består av voksne med god omsorgsevne og overskudd til barna.

Både gifte, samboere, enslige eller likekjønnede par kan bli fosterforeldre.

Enslige som fosterhjem

Flere fosterhjem består av en enslig fostermor eller fosterfar. Du som er enslig kan ha ressurser som gjør nettopp deg godt egnet. Dersom du er den eneste voksne i familien bør du ha et godt nettverk av støttespillere rundt deg.

Flerkulturelle familier som fosterhjem

Flerkulturelle familier som ønsker å bli fosterhjem er viktige ressurser. Det er i mange tilfeller ønskelig å plassere barn i et fosterhjem med samme religiøse eller kulturelle bakgrunn.

I de senere årene har det vært et særlig behov for fosterhjem fra afrikanske, øst-europeiske og asiatiske land. Det er også behov for fosterhjem for enslige mindreårige som i dag bor i asylmottak eller på institusjon.

Fosterforeldre og alder

Fosterforeldrene må ha tid og overskudd til å ta seg av et fosterbarn. Fosterforeldrenes alder bør derfor tilpasses barnets alder slik at de normalt kunne vært foreldre.

Besteforeldre kan likevel bli fosterforeldre for barn, dersom dette blir vurdert som den beste løsningen. Dersom situasjonen tilsier det, kan også unge mennesker bli vurdert som fosterforeldre for ungdom.

Alder trenger derfor ikke å utelukke muligheten for å bli fosterforeldre.

Generelle krav til fosterhjem

Fosterforeldre må tilfredsstille noen krav. Du må ha:

- God vandel og legge frem uttømmende og utvidet politiattest
- Interesse og overskudd til å gi barn et trygt og godt hjem
- Stabil livssituasjon
- Alminnelig god helse
- Gode samarbeidsevner
- Økonomi, bolig og sosialt nettverk som gir barn rom for livsutfoldelse

Alle som skal bli fosterforeldre må gjennomføre PRIDE-kurs

HVORDAN BLI FOSTERHJEM?

Det er Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (bufdir) som rekrutterer, kurser og godkjenner fosterhjem. Man kan uforpliktende ta kontakt med fosterhjemstjenesten i sin kommune hvis man lurer på noe angående fosterhjem eller vurderer å bli et. Ellers følger prosessen til å bli fosterhjem disse fire trinnene:

Trinn 1: Snakk med bufdir

De har rådgivere du kan snakke med. De kan informere blant annet om hva det innebærer å være fosterhjem, hvordan det påvirker hverdagen din, økonomiske godtgjørelser og eventuelle konsekvenser for din arbeidssituasjon.

Det er flere måter å få informasjonen på:

- Du kan kontakte din lokale fosterhjemstjeneste via kontaktskjema eller e-post
- Du kan ringe dem
- Du kan møte dem på kontoret deres
- Du kan være med på et informasjonsmøte hos dem

Trinn 3: Delta på kurs

PRIDE (Parent Resources for Information, Development, and Education) er et opplæringsprogram som gir deg mulighet til å vurdere om det å være fosterhjem er noe for deg. Alle som skal bli fosterforeldre må gjennomføre PRIDE-kurs. Før du kan melde deg på PRIDE-kurs må du ha levert egenpresentasjonsskjema til din lokale fosterhjemstjeneste per post og fått dette godkjent.

PRIDE grunnkurs er på 30 timer, fordelt på enkeltsamlinger og helgesamlinger. Hele kurset er gjennomført på 3-4 måneder. Kurset er gratis.

Mange fosterhjemstjenester tilbyr også komprimerte utgaver av PRIDE grunnkurs.

Mellom kurssamlingene arbeider du med hjemmeoppgaver og mottar hjemmebesøk. Tilsammen skal det gjennomføres 4 hjemmebesøk eller samtaler: ett før, to mellom og ett etter kurssamlingene. Kurslederne skal ha samtaler med alle i fosterhjemmet.

Trinn 2: Møt bufdir

Egenpresentasjon og hjemmebesøk

Dersom du ønsker å gå videre i prosessen, kan du helt uforpliktende fylle ut et egenpresentasjonsskjema der du forteller litt om:

- Familiesituasjon
- Boligforhold
- Arbeidssituasjon
- Helse

Egenpresentasjonsskjema og postadresse finner du på nettsidene til bufdir.

Trinn 4: Godkjenning

Når du har gjennomført PRIDE-kurs blir du forhåndsvurdert av fosterhjemstjenesten, og eventuelt gitt en anbefaling om å bli fosterhjem.

Det er barneverntjenesten i kommunen din som formelt godkjenner deg som fosterhjem.

Det er viktig å finne det rette fosterhjemmet til det enkelte fosterbarn. Barnet og barnets familie har rett til å uttale seg om valg av fosterfamilie. I noen tilfeller kan det derfor ta litt tid før du blir kontaktet om et konkret barn.

Før barnet flytter inn blir fosterhjemmet som regel kjent både med fosterbarnet og barnets familie.

Fosterfamilien må fremlegge helseattest. Dette får du hos din fastlege.

Fosterfamilien må også fremlegge politiattest. Alle strafferettslige reaksjoner vil vises på attesten (ikke forenklede forelegg).

FOSTERHJEM TIL MINDREÅRIGE FLYKTNINGER UNDER 15 ÅR?

Alle enslige mindreårige flyktninger trenger trygghet og omsorg fra voksne. Noen får plass i døgnbemannet bofellesskap, andre har behov for fosterhjem.

De fleste barna som trenger fosterhjem nå, er gutter mellom 11 og 14 år fra Afghanistan, Eritrea og Syria. Barna har flyktet fra krig og uroligheter. De har ofte reist fra hjemlandet med søsken, eller blitt sendt på flukt med voksne som ikke er foreldrene deres.

Noen barn har levd i en utrygg og lite stabil omsorgssituasjon i flere år, både i og utenfor nær familie, mens andre kommer fra familier som har gitt dem god omsorg. Barna har ulik skolebakgrunn og varierende skrive- og leseferdigheter. Felles for barna som kommer alene er at de har ønsker og håp om en bedre fremtid, med skole, utdanning og jobb. Som fosterforelder kan du bidra til dette og bety en viktig forskjell.

Som fosterforelder skal du hjelpe barnet til en positiv integrering i det norske samfunnet.

- Du må være en god omsorgsperson og kunne forholde deg til begrenset informasjon om barnets fortid og historie, og kunne håndtere barn i krise.
- Du må være en trygg voksen som kan gi tydelige rammer og grenser, men likevel være romslig og møte barnet på barnets nivå.
- Du må vise toleranse og respekt for andres kultur og leveste.
- Du må kunne tilegne deg kunnskap om barnets kultur, religion og tradisjoner, og respektere og bistå barnet i dets sosiale utvikling.

Aktuelle familier får tilbud om tilpasset opplæring. I tillegg tilbyr fosterhjemstjenesten i Bufetat videreopplæring for familier med minoritetsbarn. Denne kursmodulen tar spesielt for seg minoritetsspørsmål og kulturforståelse.

Kontakt fosterhjemstjenesten hvis du ønsker mer informasjon om det å være fosterhjem for enslige mindreårige flyktninger.

Du kan bidra på flere måter

Det er dessverre ikke aktuelt å plassere barn direkte hos privatpersoner etter ankomst på grunn av kravene som stilles til omsorgstilbudet. Men du kan:

- ta kontakt med din nærmeste fosterhjemstjeneste for å bli fosterhjem for enslige mindreårige flyktninger
- ta kontakt med fylkesmannen i ditt fylke for å bli verge for enslige mindreårige flyktninger
- hjelpe flyktninger som bor på asylmottak (UDI)
- være besøkshjem for enslige mindreårige flyktninger. Hør med din kommune om de bosetter enslige mindreårige flyktninger.
- bli frivillig og bidra med aktiviteter for flyktningbarn. Ta kontakt med f.eks. Røde Kors eller Redd Barna

BETALING OG RETTIGHETER

Fosterforeldre får betalt i form av en fosterhjemsgodtgjørelse. Størrelsen på betalingen avtales mellom deg og barneverntjenesten.

Som fosterforelder utfører du et oppdrag på vegne av barneverntjenesten og får fosterhjemsgodtgjørelse. Fosterhjemsgodtgjørelsen består av

- en arbeidsgodtgjørelse som du betaler skatt av
- en utgiftsdekning som er skattefri, som skal dekke kost, klær og fritidsaktiviteter

Du og barneverntjenesten avtaler størrelsen på fosterhjemsgodtgjørelsen og skriver kontrakt på denne.

Ekstra tiltak

Dersom fosterbarnet trenger særlig oppfølging eller tilsyn, kan barneverntjenesten sette inn tiltak som for eksempel ekstra veiledning, avlastning og støttekontakt. Fosterhjemstjenesten i Oslo gir individuell veiledning fra eget veiledningsteam til alle nye fosterhjem uten at det er definert som et ekstra tiltak.

Noen ganger er det behov for at en av fosterforeldrene er hjemme med fosterbarnet i en periode. I denne perioden utbetaler barneverntjenesten vanligvis en forhøyet arbeidsgodtgjørelse som tilsvarende tapt arbeidsfortjeneste.

Er du fosterhjem for et barn i familien eller nettverket ditt har du de samme rettighetene som andre fosterhjem.

Feriepenger og pensjon

Som fosterforelder er du å anse som frilanser etter folketrygdloven - ikke som arbeidstaker. Dette innebærer blant annet at du i stedet for feriepenger mottar fosterhjemsgodtgjørelse 12 måneder i året. En vanlig arbeidstaker får lønn i 11 måneder og feriepenger i tillegg.

Fosterforeldres rett til pensjon følger av folketrygdloven. På samme måte som annen pensjonsgivende inntekt, vil fosterhjemsgodtgjørelsen du mottar inngå i grunnlaget for opptjening av pensjonspoeng.

For mer informasjon og eksempler på hvordan betalingen kan ordnes, se <http://www.bufdir.no/Fosterhjem/betaling/>